Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
NILS WAHL
της 24ης Ιανουαρίου 2019[1]

Υπόθεση C-660/17 P

RF
κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής

«Αίτηση αναιρέσεως – Μη τήρηση της προθεσμίας για την κατάθεση προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου – Αμυντικοί ισχυρισμοί – Ασυνήθιστη καθυστέρηση κατά τη ταχυδρομική μεταφορά – Άρθρο 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Συνδρομή τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας – Κριτήρια εκτιμήσεως»

1. Προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα των όπλων των διαδίκων ενώπιον των δικαστηρίων, οι δικονομικές προθεσμίες είναι, κατ' αρχήν, αποκλειστικού χαρακτήρα. Ωστόσο, ακριβώς όπως στην πλειονότητα των εσωτερικών εννόμων τάξεων, η μη τήρηση των εν λόγω προθεσμιών δεν επιφέρει πάντοτε το εκπρόθεσμο στις δίκες ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης. Ειδικότερα, κατά το άρθρο 45, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «[α]πώλεια δικαιώματος λόγω παρόδου των προθεσμιών δεν δύναται να αντιτάσσεται, όταν ο ενδιαφερόμενος αποδεικνύει την ύπαρξη τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας».

2. Με την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη[2], η ασκηθείσα από την RF προσφυγή ακυρώσεως κηρύχθηκε προδήλως απαράδεκτη λόγω εκπρόθεσμης καταθέσεως του δικογράφου της προσφυγής. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η RF δεν κατόρθωσε να αποδείξει τη συνδρομή τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας προκειμένου να δικαιολογήσει τη μη τήρηση τη κρίσιμης προθεσμίας καταθέσεως του υπογεγραμμένου πρωτοτύπου του δικογράφου αυτού στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου. Ειδικότερα, έκρινε ότι η σημαντική καθυστέρηση που προκλήθηκε από εσωτερικά τεχνικά προβλήματα του συγκεκριμένου φορέα παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών δεν συνιστά τυχαίο συμβάν ή ανωτέρα βία.

3. Με την παρούσα αίτηση αναιρέσεως που κατατέθηκε από την RF, παρέχεται στο Δικαστήριο η δυνατότητα να παράσχει καθοδήγηση ως προς το πώς πρέπει να ερμηνευθεί το άρθρο 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά συνέπεια, δίνεται στο Δικαστήριο η ευπρόσδεκτη ευκαιρία να αποσαφηνίσει τη νομολογία του σχετικά με το περιεχόμενο της έννοιας του τυχαίου συμβάντος, έννοιας που συνδέεται στενά με την έννοια της ανωτέρας βίας.

1 Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

2 Διάταξη της 13ης Σεπτεμβρίου 2017, RF κατά Επιτροπής (T-880/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:647).

I. Το νομικό πλαίσιο

Α. Ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4. Το άρθρο 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο εντάσσεται στον τίτλο ΙΙΙ του εν λόγω Οργανισμού, ορίζει:

«Οι προθεσμίες λόγω αποστάσεως θα ορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας.

Απώλεια δικαιώματος λόγω παρόδου των προθεσμιών δεν δύναται να αντιτάσσεται, όταν ο ενδιαφερόμενος αποδεικνύει την ύπαρξη τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας.»

5. Το άρθρο 53 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζει τα εξής:

«Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διέπεται από τον τίτλο ΙΙΙ.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσδιορίζεται και συμπληρώνεται, εφόσον παρίσταται ανάγκη, από τον κανονισμό διαδικασίας του. […]»

Β. Ο Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου

6. Ο τίτλος ΙΙΙ του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου[3] αφορά τις ευθείες προσφυγές. Το κεφάλαιο 1, τμήμα 4, του εν λόγω τίτλου περιέχει ρυθμίσεις σχετικά με τις προθεσμίες.

7. Κατά το άρθρο 58:

1. Οι δικονομικές προθεσμίες που προβλέπονται από τις Συνθήκες, τον Οργανισμό και τον παρόντα κανονισμό υπολογίζονται ως ακολούθως:

[…]

β) οι προθεσμίες που προσδιορίζονται σε εβδομάδες, μήνες ή έτη λήγουν με την παρέλευση της αντίστοιχης ημέρας της τελευταίας εβδομάδας ή της αντίστοιχης ημερομηνίας του τελευταίου μήνα ή του τελευταίου έτους με την ημέρα ή την ημερομηνία κατά την οποία έλαβε χώρα το γεγονός ή διενεργήθηκε η πράξη που αποτελεί την αφετηρία της προθεσμίας. Όταν, σε προθεσμία προσδιοριζόμενη σε μήνες ή έτη, δεν υπάρχει, στον τελευταίο μήνα, ημερομηνία αντίστοιχη της ημερομηνίας αφετηρίας της προθεσμίας, η προθεσμία λήγει με την παρέλευση της τελευταίας ημέρας του μήνα αυτού·

[…]».

8. Το άρθρο 60 του ίδιου τμήματος αφορά την παρέκταση λόγω αποστάσεως. Σε αυτό ορίζεται ότι «[ο]ι δικονομικές προθεσμίες παρεκτείνονται λόγω αποστάσεως κατά δέκα ημέρες κατ' αποκοπή».

9. Το κεφάλαιο 2 του τίτλου ΙΙΙ διέπει τα διαδικαστικά έγγραφα. Το άρθρο 72 ορίζει τα εξής:

«1. Τα διαδικαστικά έγγραφα κατατίθενται στη γραμματεία είτε σε χαρτί, ενδεχομένως μετά τη διαβίβαση αντιγράφου του πρωτοτύπου του εγγράφου με φαξ, σύμφωνα με το άρθρο 73, παράγραφος 3, είτε με τον τρόπο ο οποίος προβλέπεται από την απόφαση που λαμβάνει το Γενικό Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 74.

3 ΕΕ 2015, L 105, σ. 1.

2. Τα διαδικαστικά έγγραφα χρονολογούνται. Για τον υπολογισμό των δικονομικών προθεσμιών λαμβάνεται υπόψη αποκλειστικά η ημερομηνία και η ώρα Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου κατά την οποία έγινε η κατάθεση στη γραμματεία.

[…]»

10. Το άρθρο 73 του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«[…]

2. Το έγγραφο αυτό, συνοδευόμενο από όλα τα συνημμένα που αναφέρει, κατατίθεται με τρία αντίγραφα για το Γενικό Δικαστήριο και με ισάριθμα των διαδίκων αντίγραφα. Τα αντίγραφα επικυρώνονται από τον διάδικο που τα καταθέτει.

3. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 72, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, για τον έλεγχο της τηρήσεως των δικονομικών προθεσμιών λαμβάνονται υπόψη η ημέρα και η ώρα κατά τις οποίες το πλήρες αντίγραφο του υπογεγραμμένου πρωτοτύπου του διαδικαστικού εγγράφου […] περιέρχεται στη γραμματεία με φαξ, υπό τον όρον ότι το υπογεγραμμένο πρωτότυπο του εγγράφου […] θα κατατεθεί στη γραμματεία το αργότερο δέκα ημέρες μετά την εν λόγω ημερομηνία. Το άρθρο 60 δεν έχει εφαρμογή στην εν λόγω δεκαήμερη προθεσμία.»

Γ. Λοιπές σχετικές ρυθμίσεις

11. Οι Διατάξεις για τη ρύθμιση πρακτικών ζητημάτων σχετικών με την εκτέλεση του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου (στο εξής: Διατάξεις για τη ρύθμιση πρακτικών ζητημάτων του Γενικού Δικαστηρίου)[4], όσον αφορά την κατάθεση διαδικαστικών εγγράφων, ορίζουν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«79. Η ημερομηνία καταθέσεως διαδικαστικού εγγράφου με φαξ λαμβάνεται υπόψη για τον έλεγχο της τηρήσεως προθεσμίας μόνον εφόσον το ιδιοχείρως υπογεγραμμένο από τον εκπρόσωπο πρωτότυπο το οποίο διαβιβάστηκε με φαξ κατατεθεί στη γραμματεία το αργότερο δέκα ημέρες μετά την εν λόγω ημερομηνία, όπως προβλέπεται στο άρθρο 73, παράγραφος 3, του κανονισμού διαδικασίας.

80. Το ιδιοχείρως υπογεγραμμένο από τον εκπρόσωπο πρωτότυπο πρέπει να αποστέλλεται αμελλητί ευθύς μετά τη διαβίβαση με φαξ, χωρίς να έχει υποστεί διορθώσεις ή τροποποιήσεις, έστω και ελάσσονες.

81. Σε περίπτωση διαφορών μεταξύ του ιδιοχείρως υπογεγραμμένου από τον εκπρόσωπο πρωτοτύπου και του αντιγράφου που έχει προηγουμένως περιέλθει στη Γραμματεία με φαξ, λαμβάνεται υπόψη ως ημερομηνία παραλαβής η ημερομηνία καταθέσεως του υπογεγραμμένου αυτού πρωτοτύπου.»

4 ΕΕ 2015, L 152, σ. 1.

12. Στις Πρακτικές οδηγίες προς τους διαδίκους, σχετικά με τις υποθέσεις που άγονται ενώπιον του δικαστηρίου (στο εξής: Πρακτικές οδηγίες του Δικαστηρίου)[5], όσον αφορά την κατάθεση και τη διαβίβαση των διαδικαστικών εγγράφων, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«42. […] [Κ]άθε διαδικαστικό έγγραφο μπορεί επίσης να αποστέλλεται στο Δικαστήριο ταχυδρομικώς. […] [Κ]ατ' εφαρμογήν του άρθρου 57, παράγραφος 7, του Κανονισμού Διαδικασίας, μόνον η ημερομηνία και η ώρα καταθέσεως του πρωτοτύπου στη Γραμματεία λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των δικονομικών προθεσμιών. Επομένως, προς αποφυγή του ενδεχομένου εκπρόθεσμης καταθέσεως, συνιστάται ιδιαιτέρως η αποστολή με συστημένη επιστολή ή με επείγουσα αλληλογραφία, αρκετές ημέρες πριν από τη λήξη της προθεσμίας καταθέσεως του οικείου εγγράφου.

43. […] Η κατάθεση [αντιγράφου υπογεγραμμένου] εγγράφου με έναν από τους ως άνω τρόπους λαμβάνεται […] υπόψη μόνον όσον αφορά την τήρηση των δικονομικών προθεσμιών, υπό την προϋπόθεση ότι το υπογεγραμμένο πρωτότυπο του εγγράφου […] περιέρχεται στη Γραμματεία το αργότερο δέκα ημέρες μετά την αποστολή του [αντιγράφου]. Επομένως, το υπογεγραμμένο πρωτότυπο πρέπει να αποστέλλεται αμέσως μετά την αποστολή του αντιγράφου, χωρίς να υποστεί διορθώσεις ή τροποποιήσεις, έστω και ελάχιστες. Σε περίπτωση διαφορών μεταξύ του ενυπόγραφου πρωτοτύπου και του προηγουμένως κατατεθέντος αντιγράφου, λαμβάνεται υπόψη αποκλειστικώς η ημερομηνία καταθέσεως του ενυπόγραφου πρωτοτύπου.»

II. Το ιστορικό της διαφοράς και η αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη

13. Η προσφυγή της RF, με την οποία ζητήθηκε η ακύρωση της αποφάσεως C(2016) 5925 τελικό της Επιτροπής, της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως της προσφεύγουσας στην υπόθεση COMP AT.40251 – Σιδηροδρομικές μεταφορές, μεταφορά εμπορευμάτων (στο εξής: επίμαχη απόφαση), διαβιβάστηκε στο Γενικό Δικαστήριο μέσω τηλεομοιοτυπίας στις 18 Νοεμβρίου 2016. Το υπογεγραμμένο πρωτότυπο περιήλθε στο εν λόγω δικαστήριο στις 5 Δεκεμβρίου 2016, 17 ημέρες μετά τη διαβίβαση του αντιγράφου της προσφυγής μέσω τηλεομοιοτυπίας.

14. Όσον αφορά την εφαρμοστέα δικονομική προθεσμία, το Γενικό Δικαστήριο προέβη στις ακόλουθες διαπιστώσεις: 1) η επίμαχη απόφαση είχε κοινοποιηθεί στην RF στις 19 Σεπτεμβρίου 2016· 2) σύμφωνα με το άρθρο 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, η προσφυγή ακυρώσεως πρέπει να ασκηθεί εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση· 3) βάσει της συνδυασμένης εφαρμογής του άρθρου 58, παράγραφος 1, και του άρθρου 60 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, η προθεσμία καταθέσεως της προσφυγής έληξε στις 29 Νοεμβρίου 2016, τα μεσάνυχτα· 4) σύμφωνα με το άρθρο 73, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το αντίγραφο που διαβιβάστηκε μέσω τηλεομοιοτυπίας πριν από τη λήξη της ως άνω προθεσμίας δεν μπορούσε να ληφθεί υπόψη για τον προσδιορισμό του χρόνου καταθέσεως της προσφυγής, δεδομένου ότι το υπογεγραμμένο πρωτότυπο δεν περιήλθε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου εντός δέκα ημερών από τη διαβίβαση του αντιγράφου, όπως ορίζεται στην εν λόγω διάταξη, και 5) επομένως, η προσφυγή κατατέθηκε εκπρόθεσμα[6].

15. Από την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη προκύπτει επίσης ότι το υπογεγραμμένο πρωτότυπο είχε αποσταλεί ταχυδρομικώς την ίδια ημέρα με τη διαβίβαση της προσφυγής στο Γενικό Δικαστήριο μέσω τηλεομοιοτυπίας. Ωστόσο, κατά την RF, ο χρόνος που χρειάστηκε (17 ημέρες) η Poczta Polska, ο κύριος φορέας ταχυδρομικών υπηρεσιών στην Πολωνία, για να παραδώσει το δέμα που περιείχε το υπογεγραμμένο πρωτότυπο υπερέβη τη συνήθη διάρκεια των ταχυδρομικών μεταφορών. Δεδομένου ότι η καθυστερημένη παράδοση προκλήθηκε από εσωτερικό τεχνικό πρόβλημα της Poczta Polska, η RF ισχυρίστηκε ότι η ίδια ενήργησε με την επιμέλεια που ευλόγως μπορούσε να αναμένεται από

5 ΕΕ 2014, L 31, σ. 1.

6 Σκέψεις 6 έως 11 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

αυτήν. Συγκεκριμένα, η αναιρεσείουσα θεώρησε ότι το πρωτότυπο κατατέθηκε εκπροθέσμως λόγω τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας κατά την έννοια του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ως εκ τούτου, η προσφυγή δεν έπρεπε να απορριφθεί ως εκπροθέσμως ασκηθείσα [7].

16. Κατ' αρχάς, όσον αφορά το ζήτημα αν οι περιστάσεις που επικαλέστηκε η RF αρκούσαν για να αποδειχθεί η συνδρομή τυχαίου γεγονότος ή ανωτέρας βίας, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, πρώτον, ότι οι προθεσμίες για την κίνηση δίκης είναι αποκλειστικού χαρακτήρα· δεύτερον, ότι επίκληση τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας χωρεί μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, και, τρίτον, ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων πρέπει να παρακολουθεί προσεκτικά την εξέλιξη της αρξαμένης διαδικασίας και, ιδίως, να επιδεικνύει επιμέλεια όσον αφορά την τήρηση των προβλεπόμενων προθεσμιών [8].

17. Στη συνέχεια, το Γενικό Δικαστήριο εξέθεσε ότι ο εκάστοτε προσφεύγων δεν μπορεί να επικαλείται τυχαίο συμβάν ή ανωτέρα βία υπό περιστάσεις κατά τις οποίες ένα επιμελές και συνετό άτομο θα μπορούσε να αποφύγει την παρέλευση της προθεσμίας για την κίνηση δίκης. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι μόνον ένα γεγονός το οποίο δεν μπορεί να αποφευχθεί και το οποίο, ως εκ τούτου, συνιστά καθοριστικό λόγο για την εκπρόθεσμη κατάθεση μπορεί να θεωρηθεί τυχαίο συμβάν ή ανωτέρα βία [9].

18. Επιπλέον, κατά το Γενικό Δικαστήριο, από το άρθρο 73, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας δεν μπορεί να συναχθεί ότι η ταχυδρομική παράδοση πέραν του δεκαημέρου που προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη συνιστά αυτοδικαίως τυχαίο συμβάν ή ανωτέρα βία [10]. Συναφώς, παρέπεμψε στη διάταξη του Δικαστηρίου στην υπόθεση Faktor B. i W. Gęsina [11], της οποίας τα πραγματικά περιστατικά έχουν σαφείς ομοιότητες με την υπό κρίση υπόθεση. Στην υπόθεση εκείνη, το Δικαστήριο με διάταξή του επικύρωσε την εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ότι η τότε προσφεύγουσα δεν απέδειξε τη συνδρομή τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας [12].

19. Σε δεύτερο στάδιο, το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε αν η RF απέδειξε τη συνδρομή τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας.

20. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε αν η καθυστέρηση κατά τη ταχυδρομική μεταφορά υπήρξε ο καθοριστικός λόγος για τον οποίο η RF κατέθεσε εκπρόθεσμα την προσφυγή και αν επρόκειτο για γεγονός που η RF θα μπορούσε να αποφύγει. Υπό το πρίσμα, αφενός, των εξηγήσεων που παρέσχε η RF και, αφετέρου, της υποχρεώσεώς της να παρακολουθεί προσεκτικά την πορεία της ταχυδρομικής μεταφοράς, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η RF δεν απέδειξε τη συνδρομή τυχαίου γεγονότος ή ανωτέρας βίας. Παρατήρησε, ιδίως, ότι η RF δεν παρέσχε καμία εξήγηση ως προς τα μέτρα που έλαβε μετά την παράδοση στην ταχυδρομική υπηρεσία του δέματος που περιείχε το πρωτότυπο έγγραφο προς μεταφορά [13].

21. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε προδήλως απαράδεκτη την προσφυγή ακυρώσεως.

7 Σκέψεις 12 και 14 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

8 Σκέψεις 15 έως 17 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

9 Σκέψεις 18 και 19 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

10 Σκέψη 20 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

11 Διάταξη του Δικαστηρίου της 30ής Σεπτεμβρίου 2014, Faktor B. i W. Gęsina κατά Επιτροπής (C-138/14 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2014:2256).

12 Όπ.π., σκέψεις 20 έως 25.

13 Σκέψεις 22 έως 27 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

III. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων

22. Με την αίτησή της αναιρέσεως, η RF ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη και να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο για να την εξετάσει εκ νέου, αποφαινόμενο επί της ουσίας της υποθέσεως με απόφαση δυνάμενη να προσβληθεί με αίτηση αναιρέσεως·

— επικουρικώς –αν το Δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις για να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη και να δεχθεί στο σύνολό τους τα πρωτοδίκως προβληθέντα αιτήματα·

— να καταδικάσει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

23. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει την RF στα δικαστικά έξοδα.

24. Βάσει του άρθρου 76, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το Δικαστήριο αποφάσισε να μην διεξαχθεί επ' ακροατηρίου συζήτηση.

IV. Ανάλυση

25. Η RF διατυπώνει τέσσερις λόγους αναιρέσεως. Με τον πρώτο λόγο προβάλλει εσφαλμένη ερμηνεία από το Γενικό Δικαστήριο του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε συνδυασμό με το άρθρο του 53. Με τον δεύτερο λόγο προβάλλει παράβαση του άρθρου 126 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου[14], καθόσον η προσφυγή της RF κηρύχθηκε προδήλως απαράδεκτη. Με τον τρίτο λόγο προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο έσφαλε κρίνοντας ότι η RF δεν απέδειξε τη συνδρομή τυχαίου συμβάντος κατά την έννοια του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέλος, με τον τέταρτο λόγο η RF προβάλλει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη παραβιάζει το άρθρο 1, το άρθρο 6, παράγραφος 1, και το άρθρο 14 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: ΕΣΔΑ).

26. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι οι λόγοι αναιρέσεως που προέβαλε η RF πρέπει να απορριφθούν ως εν μέρει αβάσιμοι (ο πρώτος και ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως) και εν μέρει απαράδεκτοι (ο τρίτος και ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως).

A. Εκτίμηση

1. Επί του πρώτου και του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

27. Με τον πρώτο και τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, οι οποίοι έχουν στενή σχέση μεταξύ τους, η RF ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο απορρίπτοντας την προσφυγή της βάσει του άρθρου 126 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου ως προδήλως απαράδεκτη (δεύτερος λόγος). Η πλάνη αυτή απορρέει από εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρώτος λόγος). Συγκεκριμένα, η RF υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη καθόσον δεν διέκρινε μεταξύ των εννοιών της «ανωτέρας βίας» και του «τυχαίου συμβάντος». Συναφώς, ισχυρίζεται ότι η

14 Η διάταξη αυτή έχει ως εξής: «όταν το Γενικό Δικαστήριο είναι προδήλως αναρμόδιο να επιληφθεί της προσφυγής ή η προσφυγή είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε, κατόπιν προτάσεως του εισηγητή δικαστή, να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη, χωρίς να συνεχίσει τη διαδικασία».

αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη συγχέει τη σαφή διάκριση των συντακτών του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης μεταξύ της έννοιας του «τυχαίου συμβάντος» και της έννοιας της «ανωτέρας βίας». Επιπλέον, η RF υποστηρίζει ότι η από το Γενικό Δικαστήριο ερμηνεία του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης εισάγει δυσμενείς διακρίσεις, δεδομένου ότι θέτει σε μειονεκτική θέση όσους κατοικούν σε μεγαλύτερη απόσταση από το Δικαστήριο.

28. Η Επιτροπή έχει διαφορετική άποψη. Διατείνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο ακολούθησε πάγια νομολογία, η οποία δεν κάνει διάκριση μεταξύ «τυχαίου συμβάντος» και «ανωτέρας βίας». Επιπλέον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η αυστηρή ερμηνεία του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης –κατά την οποία ένα πρόβλημα που ανακύπτει κατά την ταχυδρομική μεταφορά δεν μπορεί από μόνο του να συνιστά τυχαίο συμβάν ή ανωτέρα βία– είναι ουδέτερη και δεν θίγει τα πρόσωπα των οποίων η γεωγραφική απόσταση από το Δικαστήριο είναι μεγαλύτερη.

α) Εκτίμηση του όρου «τυχαίο συμβάν ή ανωτέρα βία» κατά το άρθρο 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης: δύο έννοιες, αλλά ένα κριτήριο

29. Διακρίνω βάσιμα στοιχεία στους ισχυρισμούς αμφότερων των διαδίκων.

30. Όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, στη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τη δυνατότητα εξαιρέσεως από την προθεσμία του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ των εννοιών του τυχαίου συμβάντος και της ανωτέρας βίας. Στη νομολογία, οι εν λόγω έννοιες συχνά συνενώνονται και εξετάζονται βάσει πανομοιότυπων κριτηρίων, χωρίς περαιτέρω εξηγήσεις όσον αφορά τυχόν διαφορές τους.

31. Οι απαρχές της νομολογίας του Δικαστηρίου σχετικά με τις εξαιρέσεις από δικονομικές προθεσμίες ανατρέχουν στη νομολογία περί ανωτέρας βίας στον τομέα των γεωργικών κανονισμών [15]. Ιδιαίτερη σημασία έχει η νομολογία που απορρέει από την απόφαση Busseni [16], στην οποία εκτίθεται ότι η ανωτέρα βία καλύπτει «εξωτερικές περιστάσεις που καθιστούν αδύνατη την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης ενέργειας. Ακόμη και αν δεν προϋποθέτει απόλυτη αδυναμία, απαιτεί, ωστόσο, την ύπαρξη ασυνήθων δυσχερειών, ανεξάρτητων από τη βούληση του προσώπου, που παρίστανται αναπόφευκτες έστω και αν καταβληθεί κάθε δυνατή επιμέλεια» [17].

32. Παρόμοιος ορισμός εφαρμόστηκε στο πλαίσιο των δικονομικών προθεσμιών, ο οποίος καλύπτει τόσο το τυχαίο συμβάν όσο και την ανωτέρα βία. Από την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Bayer κατά Επιτροπής [18] συνάγεται ότι οι έννοιες του τυχαίου συμβάντος και της ανωτέρας βίας περιλαμβάνουν, η κάθε μία, δύο στοιχεία [19]. Οι έννοιες αυτές περιέχουν ένα αντικειμενικό στοιχείο, το οποίο σχετίζεται με μη φυσιολογικές και ξένες προς τον ενδιαφερόμενο περιστάσεις, και ένα υποκειμενικό στοιχείο, το οποίο συνδέεται με την υποχρέωση του ενδιαφερομένου να προφυλαχθεί από τις συνέπειες του μη φυσιολογικού γεγονότος, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα χωρίς να

15 Βλ., επί παραδείγματι, αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1968, Schwarzwaldmilch (4/68, EU:C:1968:41, σ. 385), της 17ης Δεκεμβρίου 1970, Internationale Handelsgesellschaft (11/70, EU:C:1970:114, σκέψη 24), και της 30ής Ιανουαρίου 1974, Kampffmeyer (158/73, EU:C:1974:8, σκέψη 8).

16 Απόφαση της 9ης Φεβρουαρίου 1984, Acciaierie e Ferriere Busseni κατά Επιτροπής (284/82, EU:C:1984:47).

17 Αποφάσεις της 9ης Φεβρουαρίου 1984, Acciaierie e Ferriere Busseni κατά Επιτροπής (284/82, EU:C:1984:47, σκέψη 11), της 30ής Μαΐου 1984, Ferriera Vittoria κατά Επιτροπής (224/83, EU:C:1984:208, σκέψη 13), και της 12ης Ιουλίου 1984, Ferriera Valsabbia κατά Επιτροπής (209/83, EU:C:1984:274, σκέψη 21).

18 Απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1994, Bayer κατά Επιτροπής (C-195/91 P, EU:C:1994:412).

19 Τούτο είχε ήδη υποστηρίξει ο γενικός εισαγγελέας F. Capotorti, όσον αφορά την έννοια της ανωτέρας βίας. Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα F. Capotorti στην υπόθεση Milch-, Fett- und Eierkontor (42/79, μη δημοσιευθείσα, EU:C:1979:259, σ. 3723) και στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις Ferriera Valsabbia κ.λπ. κατά Επιτροπής (154/78, 205/78, 206/78, 226/78 έως 228/78, 263/78, 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 και 85/79, EU:C:1979:275, σ. 1067).

υποβληθεί σε υπερβολικές θυσίες. Συναφώς, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι, για να μπορεί να επικαλεστεί τυχαίο συμβάν ή ανωτέρα βία, ο διάδικος πρέπει να παρακολουθεί προσεκτικά την εξέλιξη της αρξαμένης διαδικασίας και, ιδίως, να επιδεικνύει επιμέλεια όσον αφορά την τήρηση των προβλεπόμενων προθεσμιών [20].

33. Μολονότι, εξ όσων γνωρίζω, το Δικαστήριο ουδέποτε προέβη σε σαφή διάκριση μεταξύ των δύο εννοιών, είναι εύλογο να υποθέσει κανείς ότι το περιεχόμενό τους δεν είναι εντελώς ταυτόσημο.

34. Πώς πρέπει οι έννοιες αυτές να νοούνται στο πλαίσιο των δικών ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης;

35. Συναφώς, θα υποστήριζα ότι η ανωτέρα βία (vis major) αναφέρεται σε ένα πιο περιορισμένο σύνολο ακραίων συμβάντων, αυτών που στην αγγλική γλώσσα ονομάζονται «acts of God». Τα γεγονότα αυτά περιλαμβάνουν οπωσδήποτε τις φυσικές καταστροφές, όπως είναι οι μεγάλες πλημμύρες, οι σεισμοί και οι τυφώνες, αλλά μπορεί να καλύπτουν και άλλες ιδιαιτέρως αναπόδραστες (ανθρωπογενείς) καταστάσεις [21]. Ως εκ τούτου, κατά τη γνώμη μου, η ανωτέρα βία αφορά μια εξωτερική δύναμη που εμποδίζει τον διάδικο να εκπληρώσει υποχρέωσή του και δεν του αφήνει κανέναν εναλλακτικό τρόπο δράσεως (π.χ. όταν δέμα που απεστάλη για αεροπορική μεταφορά δεν μπόρεσε να παραδοθεί επειδή το αεροσκάφος που το μετέφερε συνετρίβη στον ωκεανό).

36. Από την άλλη πλευρά, κατ' εμέ, η έννοια του τυχαίου συμβάντος είναι κάπως πιο ελαστική. Μπορεί να περιλαμβάνει ευρύτερο σύνολο περιστάσεων που δεν καλύπτονται από την έννοια της ανωτέρας βίας. Αυτές μπορεί να είναι διάφορες ασυνήθιστες περιστάσεις, όπως τεχνικής φύσεως διακοπές λειτουργίας, διακοπές ηλεκτρικού ρεύματος ή βλάβες στα συστήματα επικοινωνίας.

37. Σε έναν βαθμό, η οριοθέτηση κάθε μιας από τις έννοιες αυτές σε σχέση με την άλλη είναι ζήτημα προσωπικής αντιλήψεως, και αυτές μπορεί ακόμη και να συμπίπτουν εν μέρει. Πάντως, με όποιον τρόπο και αν οριοθετήσει κανείς τις δύο έννοιες, είναι σαφές ότι συνδέονται στενότατα και ότι ορίζουν ένα σύνολο εξαιρετικών περιστάσεων όπου χωρούν παρεκκλίσεις από την εφαρμογή δικονομικών προθεσμιών –οι οποίες κατά τα άλλα πρέπει να ερμηνεύονται στενά. Πράγματι, η αυστηρή εφαρμογή των προθεσμιών είναι, κατ' αρχήν, αναγκαία για την κατοχύρωση της ασφάλειας δικαίου και την αποφυγή κάθε δυσμενούς διακρίσεως ή αυθαίρετης μεταχειρίσεως κατά την απονομή της δικαιοσύνης [22].

38. Συγχρόνως, όμως, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ο νομοθέτης επέλεξε να εισαγάγει μια εξαίρεση από αυτή τη θεμελιώδη δικονομική αρχή, ρύθμιση η οποία καθιστά δυνατή την παρέκκλιση από τις προθεσμίες αυτές. Κατά το άρθρο 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, *τόσο* το τυχαίο συμβάν *όσο* και η ανωτέρα βία συνιστούν λόγους παρεκκλίσεως από τις εν λόγω προθεσμίες.

39. Κατά τη γνώμη μου, η επιλογή να περιληφθούν αμφότερες οι έννοιες στο άρθρο 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνιστά σοβαρή ένδειξη ότι ο νομοθέτης δεν είχε σκοπό ο κατάλογος των περιστάσεων που εμπίπτουν στο άρθρο 45 να ερμηνεύεται με υπερβολικά στενό τρόπο. Αυτή η επιλογή αποτελεί επίσης αξιόπιστο δείκτη ως προς το ότι ο

20 Ειδικότερα, αποφάσεις της 15ης Δεκεμβρίου 1994, Bayer κατά Επιτροπής (C-195/91 P, EU:C:1994:412, σκέψη 32), και της 22ας Σεπτεμβρίου 2011, Bell & Ross κατά ΓΕΕΑ (C-426/10 P, EU:C:2011:612, σκέψη 48). Βλ., επίσης, απόφαση της 23ης Απριλίου 2013, Gbagbo κ.λπ. κατά Συμβουλίου (C-478/11 P έως C-482/11 P, EU:C:2013:258, σκέψη 72), και διάταξη της 8ης Νοεμβρίου 2007, Βέλγιο κατά Επιτροπής (C-242/07 P, EU:C:2007:672, σκέψη 17).

21 Φαίνεται ότι το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο πόλεμος συνιστά γεγονός ανωτέρας βίας, και όχι τυχαίο συμβάν. Βλ., συναφώς, απόφαση της 23ης Απριλίου 2013, Gbagbo κ.λπ. κατά Συμβουλίου (C-478/11 P έως C-482/11 P, EU:C:2013:258, σκέψη 72).

22 Απόφαση της 23ης Απριλίου 2013, Gbagbo κ.λπ. κατά Συμβουλίου (C-478/11 P έως C-482/11 P, EU:C:2013:258, σκέψη 71 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Βλ., επίσης, διάταξη της 7ης Μαΐου 1998, Ιρλανδία κατά Επιτροπής (C-239/97, EU:C:1998:213, σκέψη 7 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

νομοθέτης δεν θέλησε να προβεί σε εξαντλητική απαρίθμηση των περιστάσεων των οποίων μπορεί να γίνει επίκληση προκειμένου να γίνει παρέκκλιση από δικονομικές προθεσμίες, αλλά θέλησε να θεσπίσει έναν μάλλον ευέλικτο κανόνα που να μπορεί να προσαρμόζεται στις περιστάσεις της εκάστοτε περιπτώσεως.

40. Το κριτήριο που εφαρμόζει το Δικαστήριο για να διαπιστώσει τη συνδρομή τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας αντικατοπτρίζει, κατά τη γνώμη μου, τις επιλογές αυτές. Μολονότι είναι αληθές ότι το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι παρεκκλίσεις από τις προθεσμίες χωρούν μόνο υπό εντελώς εξαιρετικές περιστάσεις[23], το κριτήριο παρέχει στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να εκτιμά με ευελιξία, σε κάθε επιμέρους περίπτωση και με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες της εκάστοτε υποθέσεως, αν η υπέρβαση της προβλεπόμενης προθεσμίας οφείλεται σε γεγονός το οποίο ευλόγως δεν μπορούσε να προβλέψει ο διάδικος και επομένως δεν μπορούσε να το αποφύγει χωρίς υπερβολικές θυσίες.

41. Συνεπώς, κατά τη δική μου ανάγνωση της νομολογίας του Δικαστηρίου, η συνδρομή «τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας» πρέπει να εκτιμάται, ως εννοιολογικό πλέγμα, με βάση το ίδιο κριτήριο το οποίο εστιάζει στον εύλογο χαρακτήρα της ενέργειας που απαιτείται εκ μέρους του συγκεκριμένου διαδίκου για να αποφευχθεί η υπέρβαση της προβλεπόμενης προθεσμίας: με την εξακρίβωση σε κάθε περίπτωση, αφενός, ότι η μη τήρηση των δικονομικών κανόνων επήλθε υπό μη φυσιολογικές και ξένες προς τον διάδικο περιστάσεις και, αφετέρου, ότι ο διάδικος έλαβε μέτρα για να αποφύγει τις συνέπειες του μη φυσιολογικού γεγονότος χωρίς να υποβληθεί σε υπερβολικές θυσίες.

42. Όπως αναγκαστικά ισχύει όταν απαιτείται περιπτωσιολογική εκτίμηση, η απάντηση, αφενός, στο τι μπορεί να συνιστά μη φυσιολογικό γεγονός και, αφετέρου, στο ποια είναι τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή των αρνητικών συνεπειών αυτού του γεγονότος εξαρτάται από τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε περιπτώσεως.

43. Κατά βάση, με την εφαρμογή αυτού του σχετικά ευέλικτου κριτηρίου, είναι δυνατή η διασφάλιση της ισότητας των όπλων μεταξύ των διαδίκων σε περιπτώσεις που η αυστηρή εφαρμογή των δικονομικών προθεσμιών θα έθετε τους διαδίκους σε άνιση μοίρα.

β) Η νομική πλάνη στην αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη

44. Στην αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε αυστηρότερο κριτήριο από εκείνο που υπαγορεύεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου. Προκειμένου να αποκλείσει τη συνδρομή τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας στην παρούσα υπόθεση, το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε αν η υπέρβαση της προβλεπόμενης προθεσμίας οφειλόταν σε γεγονός που δεν μπορούσε να αποφευχθεί[24].

45. Συγκεκριμένα, μολονότι στην αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη το Γενικό Δικαστήριο όντως επανέλαβε το κριτήριο που απορρέει από την απόφαση Bayer κατά Επιτροπής, έκρινε ότι τυχαίο συμβάν ή ανωτέρα βία κατά την έννοια του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να υπάρξει μόνον όταν η εν λόγω περίσταση δεν μπορεί να αποφευχθεί και όταν, ως εκ τούτου, συνιστά καθοριστικό λόγο για τον οποίο ο διάδικος δεν τήρησε την προβλεπόμενη προθεσμία (στο εξής: απαίτηση περί αναπόφευκτου χαρακτήρα του συμβάντος)[25]. Έκρινε επίσης ότι η βραδύτητα της ταχυδρομικής μεταφοράς δεν μπορεί από μόνη της να αποτελέσει τυχαίο συμβάν ή ανωτέρα βία, εκτός αν συντρέχουν άλλες ιδιαίτερες περιστάσεις, όπως απεργία, διοικητική δυσλειτουργία ή φυσική καταστροφή[26].

23 Αποφάσεις της 14ης Δεκεμβρίου 2016, SV Capital κατά ΕΑΤ (C-577/15 P, EU:C:2016:947, σκέψη 56 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 22ας Σεπτεμβρίου 2011, Bell & Ross κατά ΓΕΕΑ (C-426/10 P, EU:C:2011:612, σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

24 Σκέψεις 25 έως 27 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

25 Σκέψη 19 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

26 Σκέψη 21 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

46. Όπως προαναφέρθηκε, η νομολογία του Δικαστηρίου απαιτεί, αφενός, η μη τήρηση της προβλεπόμενης προθεσμίας να οφείλεται σε εξωτερικό, μη φυσιολογικό και ξένο προς τον ενδιαφερόμενο γεγονός (το αντικειμενικό στοιχείο). Αφετέρου, οι διάδικοι πρέπει να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να προφυλάσσονται από τις συνέπειες των μη φυσιολογικών γεγονότων, χωρίς όμως να απαιτείται να υποβάλλονται σε υπερβολικές θυσίες προκειμένου να αποφύγουν την υπέρβαση της προβλεπόμενης προθεσμίας. Συναφώς, οι διάδικοι οφείλουν να παρακολουθούν προσεκτικά την «αρξαμένη διαδικασία» και, ιδίως, να αποδεικνύουν ότι έχουν ενεργήσει με επιμέλεια για να τηρήσουν τις προβλεπόμενες προθεσμίες (το υποκειμενικό στοιχείο)[27].

47. Αντιθέτως, η νομολογία δεν απαιτεί, επιπροσθέτως, να μη μπορούσε να αποφευχθεί το μη φυσιολογικό γεγονός. Η εφαρμογή μιας τέτοιας πρόσθετης απαιτήσεως θα περιόριζε σημαντικά το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο θα κάλυπτε μόνο καταστάσεις σχεδόν πλήρους, αν όχι απόλυτης, αδυναμίας.

48. Όπως επισημαίνει η Επιτροπή, είναι αλήθεια ότι το Δικαστήριο φαίνεται να έχει δεχθεί, τουλάχιστον μία φορά, την προσέγγιση την οποία το Γενικό Δικαστήριο υιοθέτησε στην αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη. Τούτο συνέβη με τη διάταξη του Δικαστηρίου στην υπόθεση Faktor B. i W. Gęsina[28]. Στη διάταξη εκείνη, το Δικαστήριο επικύρωσε την εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου περί μη συνδρομής τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας με βάση την εφαρμογή της απαιτήσεως περί αναπόφευκτου χαρακτήρα του συμβάντος[29]. Όπως στην υπό κρίση υπόθεση, το ζήτημα ήταν αν η προσφεύγουσα μπορούσε να επικαλεστεί σημαντική καθυστέρηση της ταχυδρομικής μεταφοράς (από την Πολωνία στο Λουξεμβούργο) για να αποδείξει τη συνδρομή τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας κατά την έννοια του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης[30].

49. Η διάταξη εκείνη (όπως η αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη) φαίνεται να αφίσταται από τη νομολογία που απορρέει από την απόφαση Bayer κατά Επιτροπής. Τούτο ισχύει κατά το μέρος που το Δικαστήριο επικύρωσε την από το Γενικό Δικαστήριο εφαρμογή της απαιτήσεως περί αναπόφευκτου χαρακτήρα του συμβάντος.

50. Δεν πρέπει να λησμονείται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 72 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, όπως έχει εφαρμογή εν προκειμένω, οι διάδικοι μπορούν να καταθέτουν διαδικαστικά έγγραφα στη Γραμματεία του εν λόγω δικαστηρίου σε χαρτί. Κατά τον Κανονισμό αυτόν, οι διάδικοι εξακολουθούσαν να έχουν αυτή τη δυνατότητα παρά τη θέση σε εφαρμογή του e-Curia, ενός συστήματος που παρέχει στους διαδίκους τη δυνατότητα να καταθέτουν διαδικαστικά έγγραφα ηλεκτρονικώς[31].

51. Στο πλαίσιο αυτό, μνείας χρήζουν επίσης οι Διατάξεις για τη ρύθμιση πρακτικών ζητημάτων του Γενικού Δικαστηρίου, καθώς και οι Πρακτικές οδηγίες του Δικαστηρίου. Οι ρυθμίσεις αυτές προβλέπουν ειδικά τη δυνατότητα του διαδίκου να αποστέλλει ταχυδρομικώς διαδικαστικά έγγραφα[32]. Συναφώς, διευκρινίζεται ότι, για να ληφθεί υπόψη για την τήρηση της προθεσμίας το αντίγραφο που απεστάλη μέσω τηλεομοιοτυπίας, ο διάδικος πρέπει να αποστείλει το υπογεγραμμένο πρωτότυπο αμελλητί μετά τη διαβίβασή του μέσω τηλεομοιοτυπίας[33].

27 Απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1994, Bayer κατά Επιτροπής (C-195/91 P, EU:C:1994:412, σκέψη 32).

28 Διάταξη του Δικαστηρίου της 30ής Σεπτεμβρίου 2014, Faktor B. i W. Gęsina κατά Επιτροπής (C-138/14 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2014:2256).

29 Όπ.π., σκέψεις 19 και 20.

30 Όπ.π., σκέψεις 10 και 11.

31 Βλ. άρθρο 74 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου και απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2011, σχετικά με την κατάθεση και την επίδοση διαδικαστικών εγγράφων μέσω της εφαρμογής e-Curia (ΕΕ 2011, C 289, σ. 9). Από την 1η Δεκεμβρίου 2018, η χρήση του συστήματος e-Curia είναι υποχρεωτική στις δίκες ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

32 Βλ., ιδίως, σημεία 79 έως 81 των Διατάξεων για τη ρύθμιση πρακτικών ζητημάτων του Γενικού Δικαστηρίου και σημεία 42 και 43 των Πρακτικών οδηγιών του Δικαστηρίου.

33 Για τα έγγραφα που υποβάλλονται μόνο ταχυδρομικώς, το Δικαστήριο συνιστά αποστολή με επείγουσα αλληλογραφία ή συστημένη επιστολή. Δεν γίνεται αντίστοιχη σύσταση στους διαδίκους που επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν τηλεομοιοτυπία ή ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σύμφωνα με το άρθρο 73, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου.

52. Ωστόσο, η απαίτηση περί αναπόφευκτου χαρακτήρα του συμβάντος την οποία εφάρμοσε το Γενικό Δικαστήριο σημαίνει ότι η ασυνήθιστη καθυστέρηση της ταχυδρομικής μεταφοράς αποκλείεται αυτομάτως από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

53. Δεν είναι όλοι οι διάδικοι σε θέση να προσκομίζουν αυτοπροσώπως διαδικαστικά έγγραφα στα δικαστήρια της Ένωσης χωρίς υπερβολικές θυσίες. Εξάλλου, δεδομένου ότι ο Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, όπως έχει εφαρμογή εν προκειμένω, ρητώς επιτρέπει στους διαδίκους να προσκομίζουν διαδικαστικά έγγραφα σε χαρτί, η κατηγορηματική εξαίρεση των καθυστερήσεων κατά την ταχυδρομική μεταφορά θα ήταν κατά τη γνώμη μου αντίθετη τόσο με τη νομολογία του Δικαστηρίου όσο και με τον Κανονισμό Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου.

54. Για τους λόγους αυτούς, είμαι της γνώμης ότι στην αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη έχει εμφιλοχωρήσει πλάνη περί το δίκαιο.

55. Κατόπιν τούτου, πρέπει όμως να εξεταστεί το πώς, ειδικότερα, η συνδρομή τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας πρέπει να εκτιμάται βάσει των κριτηρίων που θέτει η νομολογία.

γ) Η φύση της εκτιμήσεως και οι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να αξιολογηθεί αν ο διάδικος ενήργησε με την προσήκουσα επιμέλεια

56. Δεν είναι εύκολο να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου. Και τούτο διότι η εκτίμηση των περιστάσεων που οι διάδικοι επικαλούνται για να αποδείξουν τη συνδρομή τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας βάσει του κριτηρίου που παρατίθεται στην απόφαση Bayer κατά Επιτροπής είναι, εν τέλει, περιπτωσιολογική.

57. Εντούτοις, πρέπει να υπομνησθεί ότι η συνδρομή περιστάσεων που δικαιολογούν παρέκκλιση από τις δικονομικές προθεσμίες πρέπει να εκτιμάται με βάση στοιχεία τα οποία παρέχει ο διάδικος που επικαλείται το άρθρο 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης: κατά τη διάταξη αυτή, ο διάδικος αυτός οφείλει να αποδείξει τη συνδρομή τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας. Κατά συνέπεια, στον εν λόγω διάδικο εναπόκειται να αποδείξει α) ότι συνέβη μη φυσιολογικό γεγονός ξένο προς αυτόν (το αντικειμενικό στοιχείο) και β) ότι αυτός έλαβε κάθε εύλογο μέτρο προκειμένου να αποφύγει την υπέρβαση της προβλεπόμενης προθεσμίας (το υποκειμενικό στοιχείο).

58. Όπως προαναφέρθηκε, κατά τη δική μου ανάγνωση της νομολογίας, η ασυνήθιστη καθυστέρηση κατά την ταχυδρομική μεταφορά δεν πρέπει να αποκλεισθεί εντελώς από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τώρα πλέον, φαίνεται εύλογη η παραδοχή ότι η αλληλογραφία πρέπει, τουλάχιστον κατ' αρχήν, να φθάνει στον προορισμό της οπουδήποτε στην Ευρώπη εντός δέκα ημερών. Πράγματι, χρόνος παραδόσεως υπερβαίνων τις δέκα πρόσθετες ημέρες που προβλέπει το άρθρο 73, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, κατά τη γνώμη μου, μπορεί να χαρακτηριστεί ως μη φυσιολογικό γεγονός (ξένο προς τον ενδιαφερόμενο διάδικο)[34].

59. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, προκειμένου να πληρούται το αντικειμενικό στοιχείο α', θα πρέπει να αρκεί να αποδείξει ο διάδικος ότι η μη τήρηση της προβλεπόμενης προθεσμίας οφείλεται σε *ασυνήθιστη* καθυστέρηση της ταχυδρομικής μεταφοράς. Συναφώς, δεν θα χρειάζεται να αποδειχθεί ότι η καθυστέρηση αυτή προκλήθηκε από έκτακτο γεγονός όπως απεργία, φυσική καταστροφή ή διοικητική δυσλειτουργία[35].

34 Από το παράρτημα της οδηγίας 97/67/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς κοινοτικών ταχυδρομικών υπηρεσιών και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών (ΕΕ 1998, L 15, σ. 14), προκύπτει ότι το 97 % της διασυνοριακής αλληλογραφίας παραδίδεται εντός πέντε εργασίμων ημερών από την κατάθεση.

35 Πρβλ. σκέψη 27 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

60. Παρά ταύτα, από την εμπειρία προκύπτει ότι οι χρόνοι παραδόσεως μπορεί να ποικίλλουν και μερικές φορές παρατηρούνται (ακόμη και σημαντικές) καθυστερήσεις στις ταχυδρομικές μεταφορές. Για τον λόγο αυτόν, προκειμένου να διαπιστωθεί αν πληρούται το αντικειμενικό στοιχείο, πρέπει να ληφθεί δεόντως υπόψη το αν η καθυστέρηση είναι ασυνήθιστη υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, ιδίως όσον αφορά παράγοντες όπως η απόσταση, η συγκεκριμένη χρονική περίοδος εντός του έτους κ.ο.κ.

61. Άπαξ διαπιστωθεί ότι η καθυστέρηση ήταν ασυνήθιστη υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υποθέσεως, πρέπει επίσης να εξεταστεί αν ο διάδικος έλαβε κάθε εύλογο μέτρο προκειμένου να αποφύγει την υπέρβαση της προβλεπόμενης προθεσμίας.

62. Για να προσδιοριστεί αν πληρούται το υποκειμενικό στοιχείο β', πρέπει να ληφθούν υπόψη ορισμένοι παράγοντες.

63. Πρώτον, είναι σημαντικό να προσδιοριστεί το *πότε* το υπογεγραμμένο πρωτότυπο της προσφυγής κατατέθηκε στην ταχυδρομική υπηρεσία. Κατ' εμέ, η τήρηση του σημείου 80 των Διατάξεων για τη ρύθμιση πρακτικών ζητημάτων του Γενικού Δικαστηρίου –δηλαδή ότι το πρωτότυπο απεστάλη αμελλητί– αποτελεί δείκτη επιμελούς συμπεριφοράς [36].

64. Δεύτερον, δεν πρέπει να απαιτείται να χρησιμοποιήσει ο διάδικος τις πλέον δαπανηρές υπηρεσίες διεθνούς μεταφοράς, όταν μια λιγότερο δαπανηρή υπηρεσία που προσφέρεται από κάποιον φορέα φαίνεται κατ' αρχήν επαρκής για να διασφαλιστεί η παράδοση του υπογεγραμμένου πρωτοτύπου στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας [37]. Εντούτοις, επειδή όντως συμβαίνουν καθυστερήσεις, ο διάδικος που αποφασίζει να αποστείλει διαδικαστικό έγγραφο ταχυδρομικώς, και όχι μέσω του συστήματος e-Curia, πρέπει κατά τη γνώμη μου να λάβει τα προληπτικά μέτρα που ευλόγως αναμένεται να λαμβάνει ένα επιμελές άτομο. Συνεπώς, ανάλογα με τις περιστάσεις (π.χ. όταν ο πάροχος της υπηρεσίας είναι κατά κοινή πεποίθηση αναξιόπιστος ή όταν η προθεσμία λήγει κοντά σε αργία) η προσήκουσα επιμέλεια μπορεί να επιβάλλει όπως η αποστολή του υπογεγραμμένου πρωτοτύπου γίνει με υπηρεσία ταχυμεταφοράς, με επείγουσα αλληλογραφία ή, κατ' ελάχιστον, με συστημένη επιστολή.

65. Τελειώνουν εδώ οι υποχρεώσεις του διαδίκου;

66. Δεν το νομίζω. Είναι αλήθεια ότι, άπαξ ένα δέμα παραδοθεί σε πάροχο ταχυδρομικών υπηρεσιών προς μεταφορά, ο αποστολέας στην πράξη χάνει τον έλεγχο επί του δέματος αυτού. Εντούτοις, ένα σημείο που πρέπει να υπογραμμιστεί είναι ότι η αποστολή διαδικαστικών εγγράφων μέσω ταχυδρομείου ενέχει κινδύνους, οι οποίοι οφείλονται σε καθυστερήσεις που ο εκάστοτε διάδικος θα μπορούσε να αποφύγει χρησιμοποιώντας το σύστημα e-Curia [38].

67. Ως εκ τούτου, κατά τη γνώμη μου, ο διάδικος που επιλέγει την κατά το άρθρο 73, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου δυνατότητα υποχρεούται να παρακολουθεί τη μεταφορά, προκειμένου τουλάχιστον να *προσπαθήσει* να αποτρέψει την επέλευση αυτών των κινδύνων. Πράγματι, ο διάδικος πρέπει να παρακολουθεί προσεκτικά την «αρξαμένη διαδικασία» και να επιδεικνύει επιμέλεια όσον αφορά την τήρηση της προβλεπόμενης προθεσμίας [39].

36 Βλ., στο ίδιο πνεύμα, διατάξεις της 7ης Μαΐου 1998, Ιρλανδία κατά Επιτροπής (C-239/97, EU:C:1998:213, σκέψη 9), και της 18ης Ιανουαρίου 2005, Zuazaga Meabe κατά ΓΕΕΑ (C-325/03 P, EU:C:2005:28, σκέψη 26).

37 Βλ., στο ίδιο πνεύμα, αποφάσεις της 14ης Ιανουαρίου 2015, Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (T-127/09 RENV, EU:T:2015:4, σκέψη 47), και της 21ης Ιουνίου 2017, City Train κατά EUIPO (City Train) (T-699/15, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:409, σκέψη 15).

38 Στις περιπτώσεις που χρησιμοποιείται το σύστημα e-Curia, ο αποστολέας λαμβάνει αμέσως βεβαίωση παραλαβής όταν τα έγγραφα έχουν διαβιβαστεί προσηκόντως σε δικαστήριο της Ένωσης.

39 Ειδικότερα, αποφάσεις της 15ης Δεκεμβρίου 1994, Bayer κατά Επιτροπής (C-195/91 P, EU:C:1994:412, σκέψη 32), και της 22ας Σεπτεμβρίου 2011, Bell & Ross κατά ΓΕΕΑ (C-426/10 P, EU:C:2011:612, σκέψη 48). Βλ., επίσης, διάταξη της 8ης Νοεμβρίου 2007, Βέλγιο κατά Επιτροπής (C-242/07 P, EU:C:2007:672, σκέψη 17).

68. Πιο συγκεκριμένα, όμως, τι συνεπάγεται αυτή η υποχρέωση σε αυτό το ειδικό πλαίσιο;

69. Όταν διατίθεται αριθμός παρακολουθήσεως της μεταφοράς, τούτο σημαίνει ότι ο διάδικος πρέπει να παρακολουθεί στενά και τακτικά την πορεία της μεταφοράς έως ότου το έγγραφο παραδοθεί προσηκόντως στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου. Όταν δεν διατίθεται σύστημα παρακολουθήσεως, αυτό σημαίνει ότι ο διάδικος πρέπει να επικοινωνεί με τη Γραμματεία (πολύ πριν από τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας) προκειμένου να επαληθεύσει ότι το υπογεγραμμένο πρωτότυπο έχει φθάσει εγκαίρως [40]. Όταν προκύπτει ότι η μεταφορά καθυστερεί, ο διάδικος μπορεί ακόμη και να προσπαθήσει να τηρήσει την προβλεπόμενη προθεσμία επιδιώκοντας να εντοπίσει το δέμα επικοινωνώντας με τον οικείο πάροχο ταχυδρομικών υπηρεσιών ή, στην έσχατη περίπτωση, αποστέλλοντας (ή προσκομίζοντας αυτοπροσώπως, αν είναι εύλογο) στη Γραμματεία αντίγραφο της προσφυγής με δεύτερη πρωτότυπη υπογραφή, προς αντικατάσταση του απολεσθέντος προηγούμενου πρωτοτύπου [41].

70. Λαμβάνοντας αυτά τα μέτρα, ο συγκεκριμένος διάδικος μπορεί να αποδείξει ότι ενήργησε με επιμέλεια, χωρίς ωστόσο να υποβληθεί σε υπερβολικές θυσίες. Από την άποψη αυτή, το αν υπάρχουν ρεαλιστικές πιθανότητες τηρήσεως της προβλεπόμενης προθεσμίας, δεν ασκεί επιρροή.

71. Εν κατακλείδι, όταν ο διάδικος έχει επιλέξει να χρησιμοποιήσει την κατά το άρθρο 73, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου δυνατότητα, οφείλει να αποδείξει, προκειμένου να απαλλαγεί από την υποχρέωση τηρήσεως της προθεσμίας του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ότι ενήργησε με επιμέλεια λαμβάνοντας κάθε εύλογο μέτρο για να αποφύγει την υπέρβαση της προβλεπόμενης προθεσμίας. Επομένως, ο διάδικος αυτός πρέπει να αποδείξει ότι το υπογεγραμμένο πρωτότυπο απεστάλη αμέσως μετά τη διαβίβαση του αντιγράφου μέσω τηλεομοιοτυπίας· ότι το πρωτότυπο απεστάλη με ταχυδρομική υπηρεσία που φαινόταν επαρκής προκειμένου να διασφαλιστεί η παράδοση του υπογεγραμμένου πρωτοτύπου της προσφυγής στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας· και ότι παρακολούθησε δεόντως την πορεία της μεταφοράς και όταν, από την εν λόγω παρακολούθηση προέκυψε καθυστέρηση, ο διάδικος προσπάθησε να τηρήσει την προβλεπόμενη προθεσμία.

δ) Ενδιάμεσο συμπέρασμα

72. Με την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, σε πρώτο στάδιο, ότι διάδικος μπορεί να απαλλαγεί από την υποχρέωση τηρήσεως μιας προθεσμίας μόνον αν η υπέρβαση της προβλεπόμενης προθεσμίας οφείλεται σε γεγονός το οποίο δεν μπορούσε να αποφευχθεί. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.

73. Εντούτοις, η πλάνη αυτή δεν πρέπει, εν προκειμένω, να επιφέρει αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως. Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, όταν στο σκεπτικό αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου έχει εμφιλοχωρήσει πλάνη περί το δίκαιο, αλλά το διατακτικό της είναι ορθό για άλλον νομικό λόγο, η πλάνη αυτή δεν μπορεί να οδηγήσει σε αναίρεση της ως άνω αποφάσεως και πρέπει να γίνει αντικατάσταση σκεπτικού [42].

74. Δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε, σε δεύτερο στάδιο, τα μέτρα που η RF είχε λάβει προκειμένου να αποφύγει την υπέρβαση της προβλεπόμενης προθεσμίας, η διαπιστωθείσα πλάνη περί το δίκαιο δεν επηρεάζει το διατακτικό της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

40 Για μια διαφορετική άποψη, βλ. απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2015, Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (T-127/09 RENV, EU:T:2015:4, σκέψη 50).

41 Βλ., ομοίως, απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2015, Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (T-127/09 RENV, EU:T:2015:4, σκέψη 52).

42 Βλ., μεταξύ πολλών άλλων, απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2017, Zucchetti Rubinetteria κατά Επιτροπής (C-618/13 P, EU:C:2017:48, σκέψη 49 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

75. Στην αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη μπορεί να δει κανείς ότι η RF απέστειλε το υπογεγραμμένο πρωτότυπο αμέσως μετά τη διαβίβαση του αντιγράφου του πρωτοτύπου στο Γενικό Δικαστήριο μέσω τηλεομοιοτυπίας (ακριβώς την ίδια ημέρα), και το έπραξε με συστημένη επιστολή και μέσω υπηρεσίας που φαινόταν κατάλληλη για τη διασφάλιση εμπρόθεσμης παραδόσεως. Εντούτοις, η RF δεν προσκόμισε κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο ως προς το ότι προσπάθησε να παρακολουθήσει την πορεία της μεταφοράς και ως προς το ότι, άπαξ διαπιστώθηκε η καθυστέρηση, έλαβε μέτρα για να αποφύγει την υπέρβαση της προβλεπόμενης προθεσμίας [43]. Με άλλα λόγια, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς συνήγαγε ότι η RF δεν επέδειξε επιμέλεια προκειμένου να τηρήσει την προβλεπόμενη προθεσμία.

76. Ως εκ τούτου, συνάγω ότι επιβάλλεται, μέσω αντικαταστάσεως του σκεπτικού, να απορριφθεί ο ισχυρισμός ότι το Γενικό Δικαστήριο, ερμηνεύοντας εσφαλμένως το άρθρο 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κακώς συνήγαγε ότι η RF δεν απέδειξε τη συνδρομή τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας.

77. Κατά συνέπεια, ο πρώτος και ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

2. Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

78. Η RF ισχυρίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένως ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε τη συνδρομή τυχαίου συμβάντος κατά την έννοια του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά την RF, αποδείχθηκε η συνδρομή τυχαίου συμβάντος: η ίδια προσκόμισε όχι μόνο περισσότερα αποδεικτικά στοιχεία από τα απαιτούμενα, αλλά και το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων που η ίδια διέθετε.

79. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι ισχυρισμοί που προέβαλε η αναιρεσείουσα αφορούν διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών και πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτοι.

80. Συμφωνώ με την άποψη της Επιτροπής. Με τον υπό εξέταση λόγο αναιρέσεως, κατ' ουσίαν επαναλαμβάνονται οι ισχυρισμοί που προβλήθηκαν με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, έστω και αμιγώς από τη σκοπιά των πραγματικών περιστατικών.

81. Αποτελεί πάγια νομολογία ότι, δυνάμει του άρθρου 58 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του άρθρου 256 ΣΛΕΕ, το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να διαπιστώνει και να αξιολογεί τα πραγματικά περιστατικά. Επομένως, οι αιτήσεις αναιρέσεως που κατατίθενται ενώπιον του Δικαστηρίου πρέπει να περιορίζονται σε νομικά ζητήματα. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δύναται να ελέγξει τον νομικό χαρακτηρισμό αυτών των πραγματικών περιστατικών καθώς και τα νομικά συμπεράσματα που συνήγαγε εξ αυτών το Γενικό Δικαστήριο [44]. Ωστόσο, η νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών ή των αποδείξεων δεν συνιστά νομικό ζήτημα που υπόκειται στον έλεγχο του Δικαστηρίου. Αυτό δεν ισχύει μόνο σε περίπτωση που τα πραγματικά περιστατικά ή οι αποδείξεις που παρουσιάστηκαν ή προσκομίσθηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου έχουν παραμορφωθεί, οπότε η προβαλλόμενη παραμόρφωση πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο πρόδηλο από τα στοιχεία της δικογραφίας [45].

82. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η RF σαφώς επιδιώκει νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδείξεων που παρουσιάστηκαν και προσκομίστηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, χωρίς να προβάλει παραμόρφωσή τους. Σε αυτή τη βάση, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

43 Σκέψη 26 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

44 Βλ., αντί άλλων, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Επιτροπή κατά Ισπανίας κ.λπ. (C-128/16 P, EU:C:2018:591, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

45 Βλ., επί παραδείγματι, απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2018, Klein κατά Επιτροπής (C-346/17 P, EU:C:2018:679, σκέψεις 124 έως 126 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

3. Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

83. Η RF ισχυρίζεται ότι με την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη το Γενικό Δικαστήριο παρέβη το άρθρο 1, το άρθρο 6, παράγραφος 1, και το άρθρο 14 της ΕΣΔΑ. Κατά την άποψή της, ο τρόπος με τον οποίο το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε το άρθρο 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθιστά δυσχερή την πρόσβαση στα δικαστήρια της Ένωσης για τους διαδίκους που κατοικούν ή είναι εγκατεστημένοι σε τόπο με μεγάλη απόσταση από την έδρα των δικαστηρίων της Ένωσης. Επίσης, η στενή ερμηνεία της διατάξεως αυτής από το Γενικό Δικαστήριο συνιστά διάκριση εις βάρος διαδίκων λόγω του τόπου κατοικίας τους.

84. Ο κύριος ισχυρισμός της Επιτροπής είναι ότι ο συγκεκριμένος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος. Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι η RF αναφέρεται σε δικαιώματα που προβλέπονται στην ΕΣΔΑ και όχι στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) και στο ότι οι ισχυρισμοί της RF είναι ασαφείς. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή θεωρεί ότι αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

85. Η αναιρεσείουσα, με το υπόμνημα απαντήσεως, διευκρίνισε ότι με αυτόν τον λόγο αναιρέσεως προβάλλεται παράβαση του προοιμίου καθώς και των άρθρων 20, 21 και 47 του Χάρτη.

86. Τούτο όμως δεν αρκεί. Η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να αναφέρει επακριβώς τα επικρινόμενα στοιχεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που προβάλλονται ειδικά προς στήριξη της αιτήσεως αυτής[46].

87. Ερμηνεύω αυτόν τον λόγο αναιρέσεως υπό την έννοια ότι με αυτόν προβάλλεται κατά βάση ότι η από το Γενικό Δικαστήριο ερμηνεία του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης εισάγει διακρίσεις εις βάρος διαδίκων όπως η RF, ήτοι διαδίκων που δεν είναι εγκατεστημένοι πλησίον των δικαστηρίων της Ένωσης. Και τούτο διότι, κατά την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, ο διάδικος που επιθυμεί να ασκήσει την προβλεπόμενη από το άρθρο 73, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου δυνατότητα, ήτοι να χρησιμοποιήσει έναν συνδυασμό τηλεομοιοτυπίας και ταχυδρομείου για την κοινοποίηση διαδικαστικών εγγράφων στο Γενικό Δικαστήριο, δεν μπορεί να επικαλεστεί ασυνήθιστη καθυστέρηση της ταχυδρομικής μεταφοράς για να δικαιολογήσει τη μη τήρηση της προβλεπόμενης προθεσμίας. Επομένως, για να διασφαλίσει ότι θα αποφύγει το εκπρόθεσμο, η RF δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει τη δυνατότητα που προβλέπεται στο άρθρο 73, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου. Αντιθέτως, πρέπει να αποστείλει ταχυδρομικώς την προσφυγή πολύ πριν από τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας των δύο μηνών (συν τη λόγω αποστάσεως παρέκταση των 10 ημερών που προβλέπεται στο άρθρο 60 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου).

88. Έχω κάποια κατανόηση για τον ισχυρισμό της RF. Ωστόσο, δεν μπορώ να αγνοήσω το γεγονός ότι αυτός ο λόγος αναιρέσεως δεν είναι αρκετά ανεπτυγμένος στην αίτηση αναιρέσεως και διατυπώθηκε με γενικούς όρους, χωρίς να παρατίθενται με συνέπεια τα νομικά επιχειρήματα που αποτελούν τη βάση των προβαλλόμενου ισχυρισμού. Πολύ απλά, τα επιχειρήματα στερούνται ακρίβειας.

89. Δεδομένου ότι δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να αναπτύξει ή να συμπληρώσει τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας, ώστε να είναι δυνατή η κρίση επί της ουσίας, προτείνω στο Δικαστήριο να κηρύξει απαράδεκτο αυτόν τον λόγο αναιρέσεως. Ειδικότερα, η RF δεν προσδιόρισε μια από νομικής απόψεως κρίσιμη βάση συγκρίσεως, όσον αφορά τη δυσμενή διάκριση που προβάλλει ως εγγενή στην αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, ούτε εξήγησε τον τρόπο με τον οποίο η εν λόγω διάταξη μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι συνιστά προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στη δικαιοσύνη κατά την έννοια του άρθρου 47 του Χάρτη.

46 Βλ., αντί άλλων, απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2018, Agria Polska κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-373/17 P, EU:C:2018:756, σκέψη 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

90. Κατά συνέπεια, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

Β. Συνέπειες της εκτιμήσεως

91. Έχω συναγάγει ότι το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας ότι δεν αποδείχθηκε η συνδρομή τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας κατά την έννοια του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφάρμοσε εσφαλμένα κριτήρια. Εντούτοις, για τους λόγους που εκτέθηκαν ανωτέρω, είμαι της γνώμης ότι αυτή η πλάνη περί το δίκαιο δεν δικαιολογεί αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

92. Επομένως, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

V. Δικαστικά έξοδα

93. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

94. Αν το Δικαστήριο συμφωνήσει με την εκτίμησή μου ως προς την αίτηση αναιρέσεως, τότε, σύμφωνα με τα άρθρα 137, 138 και 184 του Κανονισμού Διαδικασίας, θα πρέπει να καταδικάσει την RF στα έξοδα τόσο της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου όσο και της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου.

VI. Πρόταση

95. Για τους λόγους αυτούς, προτείνω στο Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως·

– να καταδικάσει την RF στα δικαστικά έξοδα.